

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Stichting Faunabeheereenheid Flevoland

Patroonsweg 10
3892 DB Zeewolde

Verzenddatum
18 september 2019

Bijlagen
1

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2461473

Onderwerp

Ontheffing doden van edelherten in de Oostvaardersplassen vanaf 1 januari

Geachte heer

Op 14 augustus 2019 hebben wij, tegelijk met de aanbieding van het hoofdstuk Edelhert van het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023, uw aanvraag voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen voor het doden van edelherten, met gebruikmaking van demper, in de Oostvaardersplassen. De activiteit vindt plaats op het grondgebied van de provincie Flevoland. Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn daarom gelet op artikel 1.3 lid 1 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld op basis van de in de artikelen 3.10, 3.17, 3.25 en 3.26 van de Wnb genoemde voorwaarden en criteria, op grond waarvan een ontheffing kan worden verleend. Bijgevoegd treft u ons besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

mr. drs. T. van der Wal

L. Verbeek

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN van Flevoland op een verzoek voor een ontheffing op grond van de artikelen 3.10, 3.17, 3.25 en 3.26 van de Wnb.

Inhoudsopgave

- A. Besluit
- B. Motivering besluit
- B.1 Onderwerp van de aanvraag
- B.2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming
- B.3 Beleid Provincie Flevoland
- B.4 Inhoudelijke beoordeling
- B.5 Toelichting op de voorschriften
- B.5 Conclusie
- C. Kennisgeving en afschriften
- D. Bezwaar
- E. Ondertekening

Bijlage 1: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Besluit

Gedeputeerde Staten van Flevoland hebben besloten,

- gelet op de artikelen 3.10, 3.17, 3.25 en 3.26 Wet natuurbescherming (verder: Wnb);
- gelet op de artikelen 3.13, 3.15 en 3.16 Besluit natuurbescherming (Bnb);
- gelet op de Omgevingsverordening Flevoland (2019);
- gelet op de Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016;
- gelet op het belang van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats, ter beperking van de omvang de populatie van dieren in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden en ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

aan de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland een ontheffing te verlenen voor het doden van edelherten met geweer en gebruikmaking van demper in het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen en in de gebieden daaromheen die voor de edelherten rechtstreeks te bereiken zijn (Kotterbos, Oostvaardersbos, Oostvaardersveld en Hollandse Hout, ten zuiden van de Torenavalkweg). Deze ontheffing heeft een directe relatie met de vergunning met kenmerk 2466939, gelijktijdig met deze ontheffing afgegeven. Aan deze ontheffing worden de volgende voorwaarden verbonden:

Aangewezen personen

1. Afschot is toegestaan door personen in dienst van Staatsbosbeheer (verder: SBB) of handelend in opdracht van SBB. Voorafgaand aan de start van het afschot dient jaarlijks een lijst met de namen van uitvoerende personen ingeleverd te worden bij de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek (via oostvaardersplassen@OFGV.nl).
2. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door personen in het bezit van een geldige jachtakte. SBB blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Aangewezen middelen en tijden van afschot

3. Het afschot vindt plaats met de volgende middelen:
  - a) geweer;
  - b) geluidsdemper, deze is te allen tijde verplicht;
  - c) nachtzichtapparatuur, verplicht indien lichtomstandigheden dit noodzakelijk maken.

4. Het is toegestaan na zonsondergang en voor zonsopkomst van de ontheffing gebruik te maken. Er dient echter tussen zonsondergang en zonsopkomst een aaneengesloten periode van minimaal 8 uur rust aangehouden te worden, waarbinnen geen afschot plaats vindt. Het afschot van de edelherten mag plaats vinden in de periode 1 september tot 15 maart. Tussen 1 februari en 15 maart vindt geen afschot plaats binnen de verstoringsafstand van de broedlocaties van de dan mogelijk al broedende broedvogelsoorten in de moeraszone. Dit betreft de soorten aalscholver, lepelaar, roerdomp en zeearend, die in de moeraszone broeden. Op basis van de profielendocumenten van deze vogelsoorten van het ministerie van LNV wordt uitgegaan van een maximale verstoringsafstand van ca. 300 meter. In werkelijkheid zal deze afstand naar verwachting kleiner zijn omdat uitsluitend wordt geschoten met geluiddempers, wat de impact op de omgeving beperkt. Voor 1 februari van ieder jaar levert SBB een kaart met de bekende broedlocaties van de betreffende soorten. Deze wordt gestuurd aan wetnatuurbescherming@flevoland.nl en aan de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek via oostvaardersplassen@ofgv.nl.
5. Het afschot mag ook plaatsvinden op zon- en feestdagen.
6. Er vindt geen afschot plaats in de bronsttijd van het edelhert. Staatbosbeheer meldt via de Faunabeheereenheid aan de provincie wanneer de bronst begint en ten einde is via het emailadres wetnatuurbescherming@flevoland.nl.

Doelstand en termijn ontheffing

7. De doelstand voor het aantal edelherten is conform het Faunabeheerplan 500 dieren.
8. De ontheffing is geldig van 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

Tellingen en bepaling afschot

9. Ieder voorjaar en najaar wordt aan de hand van een telling het aantal edelherten bepaald.
10. Binnen een maand na afloop van een telling worden de resultaten hiervan aangeleverd aan de provincie via wetnatuurbescherming@flevoland.nl. Hierbij dient het aantal getelde dieren indien mogelijk onderverdeeld te worden naar geslacht en leeftijd.
11. Zodra uit de tellingen blijkt dat het aantal edelherten, rekening houdend met de aanwas, onder de doelstand van 500 dieren komt, wordt niet eerder weer begonnen met afschot totdat het aantal dieren boven de 500 is. Voor de bepaling van het aantal af te schieten dieren vanaf 1 januari 2020 (als de ontheffing start) dient uitgegaan te worden van de aantallen edelherten op grond van de najaarstelling in oktober 2019 minus het afschot na die tijd tot 1 januari 2020.
12. Voorschriften 4 en 11 zijn niet van toepassing op het afschot van zieke en/of gewonde dieren, deze mogen indien noodzakelijk te allen tijde worden afgeschoten.
13. Er wordt gestreefd naar een geslachtsverhouding waarbij een gezonde en duurzame populatie mogelijk is.

Overig

14. De geschoten edelherten zullen wanneer dit redelijkerwijs mogelijk is ter beschikking worden gesteld voor menselijke consumptie. Kadavers die niet de voedselketen in gaan, kunnen worden afgevoerd voor destructie. Een deel van de dode dieren kan in het gebied blijven liggen ten behoeve van aaseters.
15. Er dient door de schutters te allen tijde rekening te worden gehouden met de veiligheid van mensen in het veld. Veiligheid is altijd belangrijker dan het behalen van de doelstand.
16. Het afschot wordt geregistreerd in het FaunaRegistratieSysteem (verder: FRS).
17. De gebruiker van de ontheffing is verantwoordelijk voor de invoer van de gegevens in het hierboven voorgeschreven FRS.
18. De FBE draagt er zorg voor dat informatie in deze afdeling voorgeschreven digitale faunaregistratiesysteem tenminste gedurende vijf jaar na registratie van de informatie wordt bewaard in het systeem waarin de informatie is geregistreerd.

B. Motivering van het besluit

B.1 Onderwerp van de aanvraag

Op 14 augustus 2019 hebben wij, tegelijk met de aanbieding van het hoofdstuk edelhert van het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023 (verder: FBP), uw aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor het doden van edelherten, met gebruikmaking van demper en nachtzichtapparatuur, in de Oostvaardersplassen en in de gebieden daaromheen die voor de edelherten rechtstreeks te bereiken zijn (Kotterbos, Oostvaardersbos, Oostvaardersveld en Hollandse Hout, ten zuiden van de Torenavalkweg).

B.2 Wettelijk kader

Op grond van artikel 3.10, eerste lid sub a, van de Wnb is het verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de Wnb, opzettelijk te doden of te vangen. Het edelhert staat op deze betreffende bijlage en is een beschermde inheemse diersoort. Gedeputeerde Staten kunnen op basis van art. 3.17 Wnb een ontheffing verlenen om edelherten te doden, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- zij is nodig (o.a.):
  - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
  - ter beperking van de omvang van de populatie van dieren;
  - ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Aangewezen middelen

Op grond van artikel 3.25 Wnb worden bij het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid Wnb, middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde dieren mogen worden gebruikt. In deze situatie worden als middel geweren aangewezen. Voor verdere voorwaarden en eisen aan een geweer en munitie wordt verwezen naar artikel 3.13 en 3.14 van het Bnb.

Regels omtrent gebruik van het geweer

In artikel 3.26, tweede lid Wnb, is benoemd dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan het gebruik van het geweer regels kunnen worden gesteld, met name met betrekking tot het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer. In artikel 3.13 Bnb is bepaald dat een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de Wnb niet mag worden voorzien van een kunstmatige lichtbron of een voorziening om de prooi te verlichten. Verder is in artikel 3.16 van het Bnb opgenomen dat het verboden is een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de bebouwde kom of op onmiddellijk aangrenzende terreinen.

Conclusie

Gezien bovenstaande is het gebruik van een geweer aan regels gesteld. Ontheffing dient verleend te worden om het edelhert met het geweer te mogen doden tussen zonsondergang en zonsopgang en voor het gebruik van een geluiddemper. Wij kunnen binnen de ontheffing voor het doden van edelherten ontheffing van deze beperkingen verlenen op grond van artikel 3.26, derde lid Wnb.

B.3 Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland

Omgevingsverordening Flevoland

In de Omgevingsverordening Flevoland zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft voortvloeiende uit de Wet natuurbescherming.

Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016

De beleidsuitgangspunten voor het verlenen van ontheffingen op grond van de Wet natuurbescherming zijn opgenomen in de Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016. In de beleidsregels is o.a. het volgende artikel opgenomen:

Artikel 7. Populatiebeheer

1. In overleg met de terrein beherende organisatie worden jachtopzichters in dienst van de Stichting Faunabeheer Flevoland en/of jachtaktehouders ingevolge artikel 3.18, eerste lid van de wet door Gedeputeerde Staten aangewezen als categorie van personen die de stand van het edelhert, damhert en wild zwijn met het geweer mogen beperken, mits op basis van een faunabeheerplan kan worden gemotiveerd dat beheer van deze populaties nodig is.
2. Voor zover door Gedeputeerde Staten geen opdracht op grond van artikel 3.18, eerste lid van de wet is verleend, wordt een ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid onderdeel c van de wet voor het beheer van reeën, damherten en edelherten alleen verleend op basis van een faunabeheerplan, tenzij de ontheffing alleen het afschieten van zieke of gewonde dieren betreft.

Beleidskader Oostvaardersplassen

Op 11 juli 2018 hebben Provinciale Staten besloten om het advies beheer Oostvaardersplassen van de commissie van Geel vast te stellen als Beleidskader beheer Oostvaardersplassen. In dit beleidskader is geconstateerd dat de ontwikkeling van de populaties grote grazers, de ontwikkeling in het welzijn van de dieren, de wintersterfte en de effecten op natuur en landschap, aanleiding zijn om zowel het aantal grote grazers, als het beheer te veranderen. Daarbij is als doel geformuleerd: behoud van een levensvatbare populatie grote grazers in het gebied met het oog op begrazing van het grasland voor Natura 2000-doelen en vanwege de zelfstandige natuur- en landschapswaarden van de kuddes, het waarborgen van het welzijn van de grote grazers en het voorkomen van onnodig lijden van deze dieren. Hierbij wordt een omvang van de populatie gegeven van 1100 grote herbivoren (runderen, paarden, edelherten). Dit aantal zou kunnen toenemen tot 1500.

Faunabeheerplan

Op 1 januari 2019 is het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023 van kracht geworden. Gelijktijdig met deze ontheffing heeft de provincie Flevoland aanvullend hierop het hoofdstuk edelhert van dit FBP goedgekeurd. De inhoud van dit hoofdstuk edelhert is een uitwerking van het vervolgebied n.a.v. het door de provincie Flevoland vastgestelde beleidskader Oostvaardersplassen.

Beheerplan Natura 2000 Oostvaardersplassen, 2015

In oktober 2015 is het Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen vastgesteld. In het Natura 2000-beheerplan worden de grote grazers beschouwd als een integraal onderdeel van het ecosysteem met een zelfstandige waarde. Zij zijn een belangrijk onderdeel van het systeem omdat zij, met hun begrazing, zorgen voor geschikte omstandigheden voor Natura 2000-doelsoorten. Wanneer uit monitoring blijkt dat begrazing door grote herbivoren, tegen de verwachting in, het behalen van de Natura 2000-doelen structureel en op lange termijn in de weg staat, zal er volgens het beheerplan opnieuw naar deze aanpak gekeken moeten worden.¹ Het Natura 2000-beheerplan zal geactualiseerd worden. De procedure hiertoe start najaar 2019.

B.4 Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Achtergrond

Op 1 januari 2017 is de met ingang van de Wet natuurbescherming de verantwoordelijkheid voor het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen overgegaan van het rijk naar de provincie Flevoland. De Begeleidingscommissie beheer Oostvaardersplassen (Commissie van Geel) is in november 2017

---

¹ P. 22-24 Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen

ingesteld door Gedeputeerde Staten van Flevoland. De commissie had als opdracht om invulling te geven aan richtinggevendende uitspraken van Provinciale Staten van februari 2017 over de toekomst van het gebied. In april 2018 is het Advies Beheer Oostvaardersplassen uitgebracht (rapport Van Geel). Hieruit blijkt onder andere dat voor het behouden en behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied de Oostvaardersplassen een aanpassing van het beleid wenselijk is. Op 11 juli 2018 hebben Provinciale Staten besloten om het advies beheer Oostvaardersplassen van de commissie van Geel vast te stellen als Beleidskader beheer Oostvaardersplassen. In het door de provincie vastgestelde Beleidskader Oostvaardersplassen wordt voor de komende jaren uitgegaan van 1.500 grote grazers. Om echter ruimte te geven aan een vlot herstel van grasgroei en vegetatietypen en -structuren en floraherstel en meer 'werkruimte' te creëren voor de diverse uit te voeren inrichtingsmaatregelen in de komende jaren is het voorstel uit te gaan van 1.100 dieren aan het einde van de winter, waarvan ongeveer 500 edelherten. Dat betekent dat afschot van edelherten zal plaatsvinden tot de doelstand van 500 dieren is bereikt. Op 19 september 2018 is hiertoe een opdracht op grond van artikel 3.18 Wnb verstrekt aan Staatsbosbeheer. N.a.v. diverse bezwaarschriften is deze opdracht gewijzigd bij besluit van 6 maart 2019. De opdracht vervalt op 1 januari 2020. Deze ontheffing geeft invulling aan het in het beleidskader opgenomen uitgangspunt om het aantal edelherten in de Oostvaardersplassen op een doelstand van ongeveer 500 dieren te brengen en/of te houden. Dit beleid is inmiddels ook vastgelegd in hoofdstuk 10.5 van het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023, dat aan deze ontheffing ten grondslag ligt. De ontheffing wordt verleend op grond van drie wettelijke gronden:

1. het belang van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats;
2. ter beperking van de omvang de populatie van dieren in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden en
3. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

Voor een uitgebreide onderbouwing wordt verwezen naar het Faunabeheerplan, hieronder volgt een onderbouwing per wettelijke grond. Noodzaak tot het afschot van de herten in het belang van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats. Het besluit tot afschot van edelherten naar een doelstand van 500 dieren wordt genomen met het oog op het kunnen behalen van de Natura 2000-instandhoudingsdoelen voor de aangewezen broedvogels en niet-broedvogels in het gebied. In het FBP is dit nader gemotiveerd. Samengevat betekent dit het volgende:

Verbetering voor broedvogels en niet-broedvogels

Uit het Faunabeheerplan blijkt dat de toename in begrazingsdruk door de grote grazers veel negatieve effecten op bepaalde natuurwaarden heeft gehad. Te lezen valt dat het voor een steeds verdergaande omzetting van rietland, ruigte en struweel in kort grasland heeft gezorgd. Hiermee is de totale variatie in vegetatiestructuur en daarmee natuurlijke habitats de afgelopen twee decennia sterk afgenomen met negatieve gevolgen voor plant- en diersoorten die daarvan afhankelijk zijn. Bomen en struiken zijn in de periode 1996-2008 sterk gereduceerd en vervolgens vrijwel verdwenen. Als gevolg van deze afname aan variatie in de natuurlijke habitats is schade aan de biodiversiteit opgetreden. Veel soorten die voorkwamen in de bossen, struwelen, ruigten, rietvelden en structuurrijke graslanden in het Natura 2000-gebied zijn door verlies aan deze typen sterk in aantal afgenomen of geheel verdwenen. Dit geldt o.a. voor ree, muizen en veel soorten (broed)vogels van bos, struweel, (riet)ruigte en structuurrijke graslanden. Het aantal soorten broedvogels in het grazige gebied is tussen 1997 en 2007 met 26 soorten afgenomen. Het aantal soorten nam daarna nog verder af. Daarnaast zijn van de soorten die nog in het grazige gebied broeden, de aantallen sterk afgenomen; voor sommige soorten met 90%. De negatieve trends doen zich voor bij groepen broedvogels van verschillende vegetatiestructuren. Door toegenomen graasdruk is het areaal rietruigte en struweel sterk afgenomen. Door betreding wordt de structuur van dit vegetatietype steeds opener. Met de sterke afname van het oppervlak vlierstruweel is ook het aantal struweelbewoners met 43-100% afgenomen. Dit betreft soorten zoals zomertortel, spotvogel en groenling. Het aandeel droog rietland en ruigtes is door vernatting en begrazing kleiner geworden. Vooral moerasvogels ondervinden negatieve effecten van de grote aantallen edelherten. De rietvelden in de randzone zijn veranderd in grasland. Het overige rietland in de randzone is door

begrazing en vertrapping van het riet in kwaliteit achteruit gegaan. Moerasvogels als rietzanger en blauwborst zijn sinds 1997 sterk afgenomen in de begraasde zone, in tegenstelling tot een sterk positieve landelijke trend. Rietzanger kwam in 2012 alleen nog voor in die delen waar minder grote grazers en vooral minder edelherten kwamen. De snor en grote karekiet zijn zo goed als afwezig gebleven als broedvogel in de periode 1997-2012, aldus het FBP. Door de verminderde begrazingsdruk als gevolg van de verlaging van het aantal grote grazers in het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen zal het areaal aan kort eiwitrijk gras verminderen. De grauwe gans, die uitbreiding van wat ruiger grasland prefereert, kan hier van profiteren. Dit geldt ook voor de grutto en kempaan. Door een verminderde begrazingsdruk kunnen de oevervegetaties langs poelen in het grazige gebied toenemen. Dit is gunstig voor broedende dodaarzen en porseleinhoen, maar ook voor foeragerende roerdompen. Door een vermindering van het aantal grazers zal verruiging en opslag van bomen optreden. Hiervan zal de blauwe kiekendief kunnen profiteren, die in een dergelijk gebied meer muizen en zangvogels als prooi zal kunnen vinden.

Overige soorten

Uit het FBP blijkt bovendien dat de reductie van het aantal grote grazers zal leiden tot een verbetering of uitbreiding van het leefgebied van beschermde planten, vlermuizen, zoogdieren, moerasvogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden. De reset naar 1.100 grazers komt overeen met de begrazingsdruk in 1998. Bij deze doelstand werden de Natura 2000-doelstellingen beter behaald dan nu met een veel hogere begrazingsdruk het geval is. Op grond van deze ervaring wordt geconcludeerd dat de reset gunstig uitpakt voor de Natura 2000-doelen voor het gebied.

Noodzakelijk ter beperking van de omvang van de populatie edelherten in verband met de maximale draagkracht van het gebied

Op basis van het nieuwe door Provinciale Staten vastgestelde beleid voor de Oostvaardersplassen zal de omvang van het grazige deel (waar de edelherten met name grazen) worden aangepast. Door vernattingsmaatregelen zal 500 hectare van het grazige deel ongeschikt worden voor de edelherten. Door de realisatie van beschutting (struweel en bosjes) verdwijnt nog eens 300 hectare. Bij de berekening van de doelstand van ongeveer 500 edelherten die volgt uit het advies van Van Geel is met deze toekomstige situatie rekening gehouden, zodat voldoende voedsel beschikbaar blijft voor de overblijvende dieren. De grootte van het grazige deel van het gebied zoals resteert na de beschuttings- en vernattingmaatregelen komt overeen met de omvang van het grazige deel zoals dat rond de eeuwwisseling aanwezig was. De commissie Van Geel heeft bepaald wat een acceptabele begrazingsdruk en noodzakelijke omvang van de populatie grote grazers is, aan de hand van gegevens uit een periode dat wintersterfte van de grote grazers in het gebied beperkt was tot een sterfte van 5-10%. Dat is de natuurlijke sterfte in dit gebied als er geen voedseltekort is. Deze situatie deed zich in het kerngebied voor rond de eeuwwisseling. Het aantal edelherten bedroeg toen ook ongeveer 500 dieren. In de jaren negentig was er nog sprake van een grote variatie aan vegetaties in het gebied, was er meer dan voldoende voedsel per grote grazer aanwezig en was er ruimte voor behoud en ontwikkeling van verschillende vegetatietypen en -structuren. Met het uitvoeren van de maatregelen uit het Beleidskader worden grootschalige veranderingen in het gebied doorgevoerd waar de exacte effecten niet vooraf bekend zijn. Daarom wordt de komende jaren gemonitord hoe de vegetatie en bijbehorende fauna in het gebied zich ontwikkelt onder invloed van de verlaagde begrazingsdruk in combinatie met de uitbreiding van natte terreindelen en beschutting. Daaruit zal blijken in hoeverre met de verhoudingen tussen de soorten grote grazers, zoals uiteengezet in het Beleidskader, de gewenste landschappelijke ontwikkelingen en de daarbij horende biodiversiteit tot stand kunnen komen en of Natura 2000-doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Om de effecten van het veranderende beheer van de grote herbivoren op de landschapontwikkeling, biodiversiteit en Natura 2000-doelen te volgen is langjarig onderzoek nodig. Landschapsecologische ontwikkelingen dienen altijd over een langere termijn beschouwd te worden. Om zicht te krijgen in welk aantal grote herbivoren voldoende is om de opgaven te halen, wordt de komende zes jaren gewerkt met een voorjaarsstand van 1100 grote herbivoren. Omdat 'natte' en 'droge' graslanden een belangrijke rol spelen in het systeem van de Oostvaardersplassen als Natura 2000-gebied, wordt de komende zes jaar het accent op de 'echte

grazers' gelegd en het totaal aantal runderen + paarden op 600 gehouden. Dat betekent dat het aantal edelherten op 500 komt. Noodzaak tot afschot ter voorkoming of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren Op 22 september 2015 is ontheffing verleend voor het afschieten van edelherten ten behoeve van vroeg reactief beheer met een looptijd van vijf jaar. In het kader van dat beheer kunnen zieke of zwakke dieren worden afgeschoten en is het niet noodzakelijk om in voorkomende gevallen een apart besluit tot afschot te verlenen. Het reactief beheer is erop gericht dieren zo nodig af te schieten op basis van waarneming van matig tot slechte fysieke conditie, afwijkende gedragskenmerken of omgevingsfactoren. Het vroeg reactief beheer richt zich op acuut ingrijpen bij al zieke of verzwakte dieren uit een oogpunt van dierenwelzijn. Dieren worden doorgaans afgeschoten als de verwachting is dat ze binnen drie weken zullen overlijden. De nu af te geven ontheffing wil juist voorkomen dat dieren in een dergelijk situatie komen waarin ze al lijden als gevolg van ziekte of doordat ze door voedseltekort sterk vermagerd en verzwakt zijn. Alleen door structureel de aantallen dieren niet te hoog te laten worden, kan dit lijden worden voorkomen. Het is te allen tijde toegestaan zieke of gebrekkige dieren af te schieten, ook als het aantal van 500 dieren is bereikt. Hiermee voorziet deze ontheffing ook in het vroeg-reactief beheer zoals nu geregeld in de ontheffing van 22 september 2015, die in de loop van 2020 afloopt.

Andere bevredigende oplossingen

Afschot van dieren moet gezien worden als een uiterste oplossing, indien er geen andere bevredigende oplossing is. Reductie van het aantal dieren is nodig in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats. Als het te begrazen gebied wordt verkleind zonder het aantal edelherten terug te brengen, kan er in de winters onvoldoende voedsel voor de dieren aanwezig zijn. Deze ontheffing is daarom ook nodig ter beperking van de omvang van de populatie, zodat onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren wordt voorkomen. Naast afschot zijn anticonceptie, het herplaatsen van dieren in andere natuurgebieden in en buiten Nederland, het uitrasteren van gebieden en het vergroten van het gebied overwogen als alternatieven om dit lagere aantal te bereiken. Hieronder wordt aangegeven waarom deze mogelijkheden niet haalbaar zijn en geen andere bevredigende oplossing zijn.

Anticonceptie

Anticonceptie als middel om doelstand van edelherten te bereiken en/of te behouden is op dit moment geen reële mogelijkheid. Niet alleen is het vanuit dierenwelzijnsoogpunt en praktische uitvoerbaarheid niet wenselijk, maar het levert pas resultaat op de langere termijn. Dit blijkt uit een studie uit 2016 uitgevoerd door Alterra (QuickScan Contraceptie Hoefdieren, Alterra Wageningen UR - Tema Dierecologie, Wageningen, april 2016). Conclusie van de deze studie is dat er in theorie mogelijkheden bestaan om populatiebeheer middels anticonceptie toe te passen bij vrij levende hoefdierpopulaties, maar dat in de praktijk nog veel onderzoek nodig is om tot een effectieve methode te komen die praktisch uitvoerbaar is en het juiste effect heeft zonder ongewenste bijeffecten. Anticonceptie staat bovendien de ontwikkeling van een gezonde natuurlijke populatie met voldoende genenvariatie in de weg. Professor dr. T.A.E. Stout, werkzaam bij de Universiteit Utrecht als Hoogeleraar inwendige ziekten en voorplanting bij het paard, geeft in zijn brief van 3 september 2018 aan ons aan dat de schaal en het tijdschema van de gewenste vermindering van het aantal edelherten en konikpaarden in het kader van de reset betekent dat dit doel niet op korte termijn (binnen 10 jaar) bereikt kan worden door middel van enige vorm van geboortebepanking/anticonceptie. Met het oog op het beheer van de edelherten na de reset wordt door de Universiteit Utrecht in 2019 aanvullend een verkennend literatuuronderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor anticonceptie op de langere termijn. Een opdracht hiertoe is inmiddels door de provincie Flevoland verstrekt. Daarna is naar verwachting nog aanvullend onderzoek naar de praktische uitvoerbaarheid en het dierenwelzijnsaspect noodzakelijk om te kunnen bepalen of anticonceptie een reëel alternatief is om de gewenste reductie van edelherten te bereiken.

Herplaatsen van dieren

Er is onderzocht of het herplaatsen van de edelherten een optie is. Hiertoe is door Wageningen University Research een QuickScan uitgevoerd (Uitplaatsing van grote grazers uit de Oostvaardersplassen, een QuickScan van potentiële uitzetgebieden, augustus 2018). Ook heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) een zienswijze gegeven op dierenwelzijn, diergezondheid en ethische aspecten met betrekking tot de herplaatsing van edelherten en konikpaarden (brief van 30 augustus 2018 met kenmerk RDA.2018.223). Op basis van dierenwelzijnsaspecten adviseert de RDA om geen edelherten uit te plaatsen. Herten zijn zeer stressgevoelig. Voor zover bekend is er in andere situaties waarin herten verplaatst zijn altijd gewerkt met herten die waren opgegroeid onder omstandigheden waar ze gewend waren aan de nabijheid van mensen (een hertenfarm of een dierenpark). De herten in de Oostvaardersplassen zijn opgegroeid als wilde dieren. Zowel het vangen van de dieren als transport zal een zodanige stress opleveren dat er een groot risico is voor uitval als gevolg van verwondingen en stress. Bovendien valt niet uit te sluiten dat er in ontvangende gebieden jacht plaats gaat vinden. Voor het vangen van de herten zou bovendien een grote vanginstallatie met ondoorzichtige schermen opgezet moeten worden binnen de Oostvaardersplassen. De ruimtelijke impact van dergelijke maatregelen zullen volgens de Raad van Dieraangelegenheden zodanig zijn dan ook significante effecten op de Natura 2000-doelen niet uit te sluiten zijn. Familiegroepen zijn bovendien moeilijk te maken, terwijl het transport in groeps-/familieverband wel belangrijk zou zijn. De Raad geeft aan dat de omschakeling naar een gereguleerde populatie in de Oostvaardersplassen, resulteert in een beter welzijn van de grote grazers in het gebied doordat niet langer grote groepen zullen worden blootgesteld aan voedselgebrek in de winter.

Uitrasteren

Een maatregel om schade aan flora en fauna te voorkomen zonder aantallen edelherten te verlagen kan het plaatsen van rasters zijn. In de Oostvaardersplassen wordt de komende jaren, als onderdeel van het Beleidskader, ca 150 ha grazig gebied uitgerasterd. Doel is het realiseren van een gevarieerd landschap (bosweide landschap). Dit landschap draagt bij aan de soortenrijkdom van de Oostvaardersplassen. In de situatie dat het leefgebied verder zou worden verkleind, doordat te beschermen vegetatietypes worden uitgerasterd, zonder de populatie edelherten op een vast aantal te houden, kan er in de winter onvoldoende voedsel voor de dieren aanwezig zijn. Het verder uitrasteren van het leefgebied heeft tot gevolg dat het leefgebied verder verkleint, en is daarmee strijdig met het belang van de dieren. Uitrasteren is dan ook maar heel beperkt een duurzame oplossing.

Vergroting van het natuurgebied

Vergroting van het natuurgebied door een verbinding aan te leggen naar het Horsterwold is evenmin een reële oplossing. Het Kabinet Rutte I heeft besloten het Oostvaarderswold (of Oostvaarderswissel) niet aan te leggen. Daarmee werd geen corridor gerealiseerd naar het Horsterwold en ontstaat geen extra ruimte voor de grote grazers. De gereserveerde gronden voor de aanleg van het Oostvaarderswold zijn inmiddels deels verkocht aan particuliere ondernemers ten behoeve van landbouwkundig gebruik en deels via ruil overgedaan aan het Rijksvastgoedbedrijf. Bovendien heeft het creëren van een dergelijke verbinding tijd nodig. Die tijd is niet beschikbaar, gelet op de noodzaak die bestaat voor reductie van de aantallen grote grazers op korte termijn. Voor het Hollandse Hout geldt dat openstelling hiervan evenmin een oplossing vormt voor het probleem. Onder meer omdat in het Hollandse Hout edelherten beschutting kunnen vinden, maar onvoldoende voedsel. En dat is juist het knelpunt. Overigens is het vergroten van het natuurgebied in het algemeen slechts een tijdelijke oplossing. Bij meer beschikbare ruimte en dus meer voedsel zullen de aantallen dieren zich snel uitbreiden en binnen enkele jaren is er dan alsnog een vergelijkbare situatie als nu het geval is.

Combinatie van maatregelen

Zoals uit het advies van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) blijkt, is het vangen en herplaatsen van edelherten vanuit het oogpunt van dierenwelzijn geen optie. De ernstige dierenwelzijnsproblemen die vangen en herplaatsen van edelherten met zich mee brengt worden in hun aard niet minder wanneer een kleiner deel van de edelherten zou worden gevangen en herplaatst in combinatie met andere (beheer)maatregelen. Het afvangen en uitplaatsen van alle konikpaarden en heckrunderen uit het gebied waardoor er minder edelherten afgeschoten hoeven te worden is evenmin een bevredigende oplossing. De paarden, runderen en herten begrazen het gebied op een verschillende manier. Die verschillende soorten begrazing zijn in het gebied allemaal nodig voor variëteit aan begroeiing die nodig is voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de vogelsoorten waarvoor Oostvaardersplassen als Natura 2000-gebied is aangewezen. Vergroting van het natuurgebied door een verbinding aan te leggen naar het Horsterwold is op dit moment niet aan de orde en kan ook niet op korte termijn gerealiseerd worden. Een combinatie met andere (beheer)maatregelen maakt dit niet anders. Het openstellen van het Hollandse Hout of het bijvoeren van edelherten leidt niet tot een daling van de populatie edelherten en is dus evenmin een andere bevredigende oplossing. Een combinatie met andere (beheer)maatregelen maakt dit niet anders. Uit voorgaande blijkt dat er geen combinatie van maatregelen mogelijk is waardoor geen of wezenlijk minder afschot nodig is om de doelstand van ongeveer 500 edelherten te bereiken. Ook een combinatie van (beheer)maatregelen biedt dus geen andere bevredigende oplossing voor het afschot van de edelherten.

Conclusie

De conclusie is dat er geen andere bevredigende oplossing is om vermindering van het aantal edelherten in de Oostvaardersplassen op korte termijn te bereiken dan afschot. Er zijn geen gebieden waar de dieren heen kunnen binnen Europa, waar geen afschot zal plaatsvinden. Vanuit dierenwelzijn- en diergezondheidsaspecten is het vangen, vervoeren en herplaatsen van de dieren niet aanvaardbaar.

Gunstige staat van instandhouding

De doelstand van het aantal edelherten in het gebied na afschot is circa 500 dieren. Dit is weliswaar veel minder dan het huidige aantal, maar ruim voldoende om de populatie op verantwoorde wijze in stand te houden. Zo blijkt de genetische diversiteit in de Oostvaardersplassen relatief hoog te zijn vergeleken met omvangrijke edelhertenpopulaties in omvangrijke bosgebieden elders in West-Europa (Groot et al., 2016). De landelijke staat van instandhouding van het edelhert is goed, er zullen door het afschot van de dieren geen negatieve effecten hierop optreden.

Gebruik eerder verleende ontheffingen

Aanvullend op deze ontheffing kan door personen in dienst van SBB gebruik gemaakt worden van de aanwijzing die ziet op ontsnapte dieren die een gevaar zijn voor de verkeersveiligheid (2 oktober 2012, kenmerk 1409558). Er is tevens een ontheffing van kracht die ziet op het voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren (22 september 2015, kenmerk 1780306, geldig tot en met 15 augustus 2020). De ontheffing voorziet in het voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren en is in wezen door onderhavige besluit overbodig geworden.

Ontheffingsplicht art. 3.3 Wnb

Door Sweco is in het kader van de opdracht voor het afschot van edelherten in het kader van de reset grote grazers in 2018 een voortoets² uitgevoerd waarin is beoordeeld of ten aanzien van andere beschermde soorten dan edelhert verbodsbepalingen uit de Wnb worden overtreden. Omdat de voorgenomen activiteit hetzelfde is (afschot edelherten) hebben we voor de beoordeling van deze ontheffing ook gebruik gemaakt van deze recente voortoets. Uit de voortoets blijkt dat er geen sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van overige op grond van de Wnb beschermde soorten. Op grond van art. 3.1, vierde lid, Wnb is het in beginsel

---

² Sweco, 29 augustus 2018, Rapport "Toetsing reset grote grazers aan de Wet natuurbescherming" (voortoets)

niet toegestaan vogels te verstoren. In lid vijf van dit artikel wordt echter aangegeven dat dit verbod niet geldt indien geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de betreffende soort(en). Uit de monitoringsgegevens in het kader van de opdracht blijkt dat het afschot van edelherten niet leidt tot een zodanige verstoring dat dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van in het gebied aanwezige vogelsoorten. Dit geldt ook voor de zeearend, waarvoor dit tevens nader is onderbouwd in het kader van een handnavingsverzoek in het kader van de eerder verleende opdracht tot afschot.

Vergunningplicht art. 2.7 Wnb

Op 2 november 2018 hebben wij een vergunning op grond van artikel 2.7 Wnb afgegeven aan Staatsbosbeheer voor het afschot van edelherten in het kader van de reset grote grazers (kenmerk 2325765). In deze vergunning worden de gevolgen van het voorgenomen afschot van edelherten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen getoetst. Geconcludeerd wordt in de vergunning dat - mede met toepassing van de mitigerende maatregelen die zijn voorgeschreven - voldoende rekening wordt gehouden met de gevolgen die de handeling kan hebben voor het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied. Significante gevolgen kunnen op voorhand worden uitgesloten. Deze vergunning loopt af op 1 januari 2020. Een nieuwe vergunning met kenmerk 2466939 wordt gelijktijdig met deze ontheffing verleend.

B.5 Toelichting op de voorschriften

Voorschrift 1 t/m 2: Aan te wijzen personen

Afschot is toegestaan door personen in dienst van SBB of werkend in opdracht van SBB. Voorafgaand aan uitvoering van de ontheffing dient een lijst van de namen van uitvoerende personen ingeleverd te worden bij de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek.

Voorschrift 3 t/m 5: Middelen en afschotperiode

Voor het afschot kan gebruik worden gemaakt van een kogelgeweer dat dat voldoet aan de eisen die hiervoor gelden voor het afschot van edelherten (art. 3.15 Besluit natuurbescherming). Het is toegestaan na zonsondergang en voor zonsopkomst van de opdracht gebruik te maken. Er dient echter tussen zonsondergang en zonsopkomst een aaneengesloten periode van minimaal 8 uur rust aangehouden te worden, waarbinnen geen afschot plaats vindt. Het is van belang dat er in de schemer in de ochtend en avond geschoten kan worden, omdat met name dan de dieren beter benaderbaar zijn. Om echter wel voldoende rust in het gebied voor aanwezige fauna te waarborgen wordt in de nacht een aaneengesloten periode van acht uur rust voorgeschreven, waarin niet zal worden geschoten. In verband met het broedseizoen van in de Oostvaardersplassen broedende beschermde vogelsoorten, mag er geen afschot van edelherten plaatsvinden tussen 15 maart en 1 september. Op grond van artikel 3.26 lid 2 van de Wnb wordt het gebruik van demper en een warmtebeeldrichtkijker en/of -apparatuur en nachtzichtapparatuur toegestaan. Voor de demper geldt dat deze te allen tijde gebruikt dient te worden. Edelherten zijn zeer schuw en zonder het gebruik van een demper zal het niet mogelijk zijn binnen de gewenste periode het afschotdoel te halen. Bovendien zorgt het gebruik van een demper voor minder verstoring in het gebied van andere diersoorten. Voor het gebruik van een demper is tevens een verloop op grond van de Wet wapens en munitie (Wm4) nodig. Nachtzichtapparatuur dient gebruikt te worden indien de lichtomstandigheden dit nodig maken.

Voorschrift 6: Niet schieten in de bronsttijd

Gedurende de bronsttijd is er veel activiteit tussen de edelherten. Dit maakt het - gelet op het oogpunt van dierenwelzijn - ongewenst om juist in deze periode edelherten af te schieten. Na de bronst treedt de rust terug in de kudde en kan het afschot hervat worden.

Voorschrift 7 en 8: Doelstand en termijn ontheffing

Voor het kunnen behouden en behalen van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen is het noodzakelijk maatregelen te nemen voor het herstel en de verbetering van de leef- en foerageergebieden van de Natura 2000 doelsoorten. De condities voor grauwe ganzen, kiekendieven en diverse soorten moerasvogels en watervogels (zoals lepelaars en reigersoorten) zijn verslechterd. Door begrazing door grote grazers is een steeds groter areaal kortgrazig grasland ontstaan en zijn struwelen, ruigtes en hoger gras verdwenen. Ook fauna is in omvang verminderd of verdwenen. Het gaat hierbij om kleine zoogdieren. Insecten en amfibieën. Door deze ontwikkelingen is de kwaliteit van het gebied als foerageergebied voor de hierboven genoemde vogelsoorten achteruitgegaan, zoals ook blijkt uit de rapportage hierover van Sweco³. De maatregelen die genomen zullen worden om dit te herstellen hebben tot gevolg dat het areaal dat begraasd kan worden door hoefdieren verkleind wordt met 800 hectare. Dit betekent dat er voor minder grote grazers voedsel beschikbaar zal zijn. In het rapport van Van Geel wordt voor de komende jaren uitgegaan van 1.500 grote grazers. Om echter ruimte te geven aan een vlot herstel van grasgroei en vegetatietypen en -structuren en floraherstel en meer 'werkruimte' te creëren voor de diverse uit te voeren inrichtingsmaatregelen in de komende jaren gaat het Beleidskader Oostvaardersplassen uit van 1.100 dieren, waarvan ongeveer 500 edelherten. In de loop van het jaar zorgt de aanwas voor een hoger aantal dieren. Naast afschot van gezonde dieren, zal ook een strikt vroeg-reactief beheer worden gevoerd ten aanzien van het afschot van zieke en zwakke dieren. De ontheffing is geldig vanaf 1 januari 2020 tot en met 31 december 2023.

Voorschrift 9 t/m 13: Tellingen en bepaling afschotaantal

Ieder voorjaar en najaar wordt aan de hand van een telling het aantal edelherten bepaald. Zodra uit de tellingen blijkt dat het aantal edelherten, rekening houdend met de aanwas, onder de doelstand van 500 dieren komt, wordt niet eerder weer begonnen met afschot totdat het aantal dieren boven de 500 is. Voor de bepaling van het aantal af te schieten dieren vanaf 1 januari 2020 (als de ontheffing start) dient uitgegaan te worden van de aantallen edelherten op grond van de najaarstelling in oktober 2019 minus het afschot na die tijd tot 1 januari 2020. Voorschrift 4 en 11 zijn op grond van artikel 12 niet van toepassing op het afschot van zieke en/of gewonde dieren, deze mogen indien noodzakelijk te allen tijde worden afgeschoten. Ten aanzien van de geslachtsverhouding van de volwassen dieren is het uitgangspunt binnen het beheer van de populaties het zorg dragen voor voldoende volwassen dieren en een geslachtsverhouding waarbij een gezonde en duurzame populatie mogelijk is. Het streven is een verhouding van 1:1 man/vrouw indien mogelijk.

Voorschrift 14 t/m 18: Overig

De geschoten edelherten zullen wanneer dit redelijkerwijs mogelijk is ter beschikking worden gesteld voor menselijke consumptie. Kadavers die niet de voedselketen in gaan, kunnen worden afgevoerd voor destructie. Een deel van de dode dieren kan in het gebied blijven liggen ten behoeve van aaseters. Het is van het grootste belang dat steeds van te voren beoordeeld wordt hoe veilig gewerkt kan worden. Veiligheid gaan te allen tijden voor het behalen van de doelstand van de edelherten. Het afschot wordt geregistreerd in het FRS.

B.5 Conclusie

Uit bovenstaande blijkt dat een doelstand van ongeveer 500 edelherten nodig is in het belang van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats, ter beperking van de omvang de populatie van dieren in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden en ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren. Er zijn geen andere bevredigende oplossingen. De gevraagde ontheffing kan worden verleend.

---

³ Sweco, 31 oktober 2018, Rapport 'Effecten edelhert op wilde flora en fauna en natuurlijke habitats'

C. Kennisgeving en afschriften

Van dit besluit zal conform artikel 3:42 tweede lid van de Algemene wet Bestuursrecht door ons kennis worden gegeven door middel van publicatie in de kranten Flevopost Lelystad en Almere dichtbij en op de website van de Provincie Flevoland. Afschriften van dit besluit worden verzonden aan:

- gemeente Lelystad en Almere;
- Staatsbosbeheer;
- Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek;

D. Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

E. Ondertekening

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

mr. drs. T. van der Wal

L. Verbeek

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. U dient het bezwaar in op onze website <https://www.flevoland.nl/loket/producten/bezwaar-tegen-beslissing-provincie-6365>.

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo'n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is. Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.